

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Oculus, Hoc Est: Fvndamentvm Opticvm

Scheiner, Christoph

Freiburg i. B., 1621

Cap. II. Radiorum visualium per minimum foramen decussat a receptio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71258](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71258)

cuiuscunque occultatur, nisi præciso illius puncti radio, necesse est, radium à puncto I per H in lamellam NO ad L peruenisse; & quia punctum K tunc primum occultitur, cum lamella in M traducitur, necesse est radium eius esse KM. Hoc autem ideo fit, quia radiorum fluxus rectus est.

Nam si duo radij IH, & KH, ulterius progressi sese non secarent, tunc aut simul profluerent, haberentque communem aliquam portionem HL, exempli causa, contra naturam recte linearum, ponuntur enim recti; aut alteruter secundum eandem partem proferretur, comprehenderetque linea recta angulum, contra elementa Euclidis. Necessario ergo radius IH radium KH secat in H, si uterque porro secundum rectitudinem excurrere ponatur.

Porro huius luculentæ experientie hæ sunt a proprietates.

1. Res visa occultatur à lamellâ NO, semper situ permutato; dextra videlicet à sinistris, sinistra à dextris; supera ab imo; ima à summo. Causa est radiorum singulorum recta progressio.

a Proprietates experientie huius.

2. Si lamella non inter oculum & laminam, EFGD, sed post ipsam foramini adhibeatur; non permutabitur in occultando situs, sed res occultata, & lamella occultas erunt ad eandem partem oculi & obiecti, b ex quo patet, radios IL & KM. non trans, sed cis foramen H decussati, inter oculum videlicet & laminam EG.

b Radij visorij non decussantur ante foramen.

3. Si foramen maiusculum fiat, & lamella interiecta oculo vicinior quam foramini ingrediatur ex parte dextrâ, occultabitur sinistra foraminis pars, toto adhuc foramine à dextris liberrimè patente, at verò si lamellâ NO, laminam DEFG strinxerit, ultra medium foraminis perueniet, antequam radius sinister occultetur. fit hoc ideo, quia radius à dextra obiecti parte aduentans dextramque foraminis oram stringens, plus mouet oculum, quam is qui ab eodem obiecti puncto sinistram foraminis marginem radit; & vice versa, quia radius à sinistra obiecti parte per sinistram foraminis oram transiens suffocat efficaciam dexterioris. Ex quo rursus decussatio post foramen euincitur.

4. Radius à dextro obiecto prolapsus, accidit in sinistram oculi partem, à sinistro in dextram, à supero in inferiorem, ab infero in superiorem. Nihilominus tamen res eo situ apparet, quo fuisset

fuiſſet conſpecta ſine foramine.

5. Res per foramen aſpecta, minor quidem apparet, quam absque foraminis adminiculo, multo tamen præcilioſior, diſtinctior, & accuratior apprehenditur.

6. Si omnibus inuariatis, foramen ab oculo ad obiectum admoueas, res viſa ſenſim apparebit minor, donec euaneſcat; ſi vero admoueas euadet maior; illic tamen radij plus in Cornea occupant, hic minus.

7. Obiecta tam eminus quam comminus malignè, confuſè, indiſtinctè & quaſi per nebulam ſpectata, aut maiora debito, vel multiplicata, ſimpliciter & diſtinctè cernuntur, trans minimum foramen; patet hoc in ſuperfluis ſiderum radiationibus, quas adhibatum foramen vt plurimum abſcindit: in rebus exilibus oculo proximè obiectis, dilatantur enim ita, vt diſcerni nequeant, quæ tamen interuentu foraminis probè diſtinguuntur. Horum omnium rationem expeditam dabit, qui formale viſionis organum veraciter repererit.

EXPERIENTIA TERTIA.

RADIORVM DECUSſATIO, ET REI

viſæ poſt decuſſationem ſecundum
ſitum permutatio.

CAPVT III.

SI vitro concauo tubi cuiuſcunque alliuertis paruulam cereæ particulam extra centrum vitri, ſed non procul, & conuexi vitri aperturam valdè conſtrinxeris, vt paruus circulus detentus ſit, apparebit quidem res quæcunque procul viſa ſitu ordinato, & naturali, tera verò euerſo ſitu, id eſt, ſi ceram in dextra parte applicaueris, capeſſet ea locum viſum in parte ſiniſtra, & vice verſa, quod patet ad oculum; ſi enim in dextram cavitatis partem affrices, ceram aut ſimile quid, videbis in ſiniſtrâ, ſitu figuræ permutato: quod etiam inde manifeſtatur, quia ſi interſerantur lamellæ